§ 71
Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027-2028

Kunnanhallitus 04.11.2025 § 208

Talousarviosta ja suunnitelmasta säädetään kuntalain 110 §:ssä seuraavasti:

"Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi vuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi".

Talousarvion ja -suunnitelman tulee toteuttaa kuntastrategiaa ja turvata kunnan tehtävien hoitaminen. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot ja siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Kunnanhallitus on antanut vuoden 2026 talousarvion laatimisohjeet kokouksessa 17.6.2025 / 122 §. Ohjeiden mukaan vuoden 2026 talousarvioesitys laaditaan siitä lähtökohdasta, että kunnan järjestämisvastuulle kuuluvien tehtävien nykyinen palvelutaso pystytään säilyttämään. Uusia menokehitystä lisääviä toimintoja ei voida käynnistää muutoin kuin pakottavista syistä. Laadintaohjeisiin sisältyi lautakuntia sitova talousarviokehys, jossa vuoden 2026 toimintakatetavoitteeksi asetettiin 6 387 000 euroa. Kehyksen perusteella vuoden 2026 talousarvion arvioitiin muodostuvan 400 000 euroa alijäämäiseksi.

Lautakuntien on tullut antaa oman toimialueensa talousarvioehdotukset 26.9.2025 mennessä. Lautakuntien esitysten perusteella vuoden 2026 talousarvion toimintajäämä on noin 6 455 000 euroa, joten kunnanhallituksen asettama toimintakatekehys ylittyi noin 68 0000 eurolla.

Lautakuntavaiheen jälkeen talousarvio on 487 000 euroa alijäämäinen. Kunnanjohtajan alustavaan tasapainotusesitykseen on toimialajohtajien kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta sisällytetty tulonlisäyksiä ja sopeutustoimia, joiden yhteisvaikutus toimintakatteeseen on 45 000 euroa. Valtionosuustuloa on tarkistettu uusimpien laskelmien pohjalta 40 000 ylöspäin. Kiinteistöveroprosentteihin esitettävät korotukset parantavat talouden tasapainoa arviolta 20 000 euroa.

Esitetyillä toimilla vuoden 2026 talousarvio muodostuisi noin 382 000 euroa alijäämäiseksi eli hieman laadintaohjeiden mukaista tavoitetta paremmaksi. Talouden tasapainon parantaminen riittävässä määrin suunnitelmakaudella 2026-2028 edellyttää merkittäviä toiminnallisia sopeutustoimia. Talouden tasapainotustyöryhmän esitys suunnitelmavuosille 2027-2028 kohdentuvista

tasapainotustoimista on tarkoitus käsitellä kunnanhallituksessa keväällä 2026 ennen vuoden 2027 talousarviovalmisteluiden käynnistämistä.

Esityslistan oheismateriaalina on lautakuntien talousarvioesitysten ja edellä esitettyjen alustavien tarkistusten talouden sopeutustoimien perusteella muodostuva tuloslaskelmaennuste vuodelle 2026.

Valmistelija Mikko Airaksinen

Esittelijä **kunnanjohtaja Mikko Airaksinen**

Päätösehdotus **Kunnanhallitus:**

- aloittaa vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026 - 2028 taloussuunnitelman käsittelyn
- sekä käy evästyskeskustelun talousarvion jatkovalmistelusta ja talouden tasapainotustoimenpiteistä

Päätös **Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.**

Kunnanhallitus 18.11.2025 § 225

Kunnanjohtajan talousarvioesitykseen on tehty sopeutustoimia ja tarkistuksia, jotka parantavat vuoden 2026 talousarvion toimintakatetta 45 000 eurolla. Valtionosuuksiin tehdyt tarkistukset huomioiden esityksen vuosikate on 85 000 euroa lautakuntavaiheen esitystä parempi.

Kunnanjohtajan vuoden 2026 talousarvioehdotuksen mukaan käyttötalouden menot ovat 8 320 000 euroa ja tulot 1 910 000 euroa. Toimintamenot ovat noin 12 000 euroa eli 0,15 % suuremmat kuin vuoden 2025 muutetussa talousarviossa. Toimintatuotot ovat noin 63 000 euroa eli 3,42 % suuremmat kuin vuoden 2025 muutetussa talousarviossa.

Toimintajäämän määrä ehdotuksen mukaan on 6 410 000 euroa. Nettomenot (toimintakate) ovat 51 000 euroa eli 0,79 % pienemmät kuluvan vuoden talousarvioon nähden.

Talousarvioehdotus suunnitelmavuodet mukaan lukien on laadittu kunnanvaltuuston 13.11.2025 veroprosentteja koskevien päätösten mukaisilla verotuloarvioilla. Tuloveroprosentti ja kiinteistöveroprosentit pysyvät ennallaan vuonna 2026.

Verotulojen kokonaismääräksi on arvioitu 4 915 000 euroa. Kunnallisveron määräksi ehdotuksessa arvioidaan 3 870 000 euroa, kiinteistöveroksi 610 000 euroa ja yhteisöverotulojen osuudeksi 435 000 euroa.

Valtionosuudet on arvioitu Kuntaliiton esittämien laskelmien pohjalta. Valtionosuuksien määräksi talousarvioehdotuksessa on merkitty 1 860 000 euroa, mikä on noin 110 000 euroa ja 6,29 prosenttia enemmän kuin vuoden 2025 muutetussa talousarviossa.

Talouden tasapainon vähimmäistason tavoitemittari on, että vuosikate riittää kattamaan suunnitelman mukaiset poistot. Talouden epätasapaino huomioiden tavoitteen saavuttaminen ei ole mahdollista vuonna 2026. Talousarvioehdotuksen mukaan Pomarkun kunnan vuosikate vuonna 2026 on 229 000 euroa. Tilikauden tulos on poistojen jälkeen 402 000 euroa alijäämäinen.

Myös taloussuunnitelmavuodet 2027-2028 ovat ehdotuksen mukaan alijäämäisiä. Pomarkun kunnan talouden tasapainottaminen taloussuunnitelmakaudella edellyttää tulopohjan vahvistamista, merkittäviä toiminnallisia sopeutustoimia sekä todennäköisesti myös veroprosenttien maltillisia korotuksia.

Investointimenojen kokonaismäärä vuodelle 2026 on esityksen mukaan 290 000 euroa. Merkittävin investointivaraus talousarviossa on 40 000 euron määräraha viemäriverkoston korjauksiin. Investointien kokonaismäärä vuosina 2026-2028 on esityksen mukaan 610 000 euroa.

Talousarvioehdotukseen sisältyy lainanottoa 1 073 000 euroa. Lainanlyhennykset huomioiden lainakannan nettomuutos on 61 000 euroa. Lainamäärä vuoden 2026 lopussa on ehdotuksen mukaan 6 539 000 euroa eli 3 388 euroa/asukas. Keskimääräinen lainakanta kunnissa vuonna 2024 oli 3 450 euroa/asukas. Kunnan lainakanta kasvoi merkittävästi vuosien 2022-2023 investointien seurauksena. Velkamäärän kasvun pysäyttäminen edellyttää investointikohteiden huolellista priorisointia lähivuosien ajan.

Valmistelija Mikko Airaksinen

Esittelijä **kunnanjohtaja Mikko Airaksinen**

Päätösehdotus **Kunnanhallitus jatkaa vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2027 - 2028 taloussuunnitelman käsittelyä liitteenä olevan kunnanjohtajan esityksen pohjalta.**

Päätös **Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.**

Merkitään, että

- kunnanvaltuuston puheenjohtaja Eevaliisa Toivola saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana kello 16.15 ja kunnanvaltuuston III varapuheenjohtaja Miia Hietanen saapui kokoukseen klo 16.17.

- tekninen johtaja Mari Vallimäki oli paikalla kokouksessa asian käsittelyn aikana klo 16.15-16.46 ja sivistys- ja hvyinvointijohtaja Antti Oikarinen klo 16.48- 17.23.

- kunnanvaltuuston puheenjohtaja poistui kokouksesta päätöksenteon jälkeen.

-kunnanhallitus piti kokoustauon kello 18.30-18.40

Kunnanhallitus 25.11.2025 § 235

Kunnanhallitus jatkaa vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2027-2028 taloussuunnitelman käsittelyä kunnanjohtajan edellisessä kokouksessa tekemän esityksen pohjalta.

Kunnanjohtajan 18.11.2025 talousarvioesitys on esityslistan oheismateriaalina.

Valmistelija Mikko Airaksinen

Esittelijä **kunnanjohtaja Mikko Airaksinen**

Päätösehdotus **Kunnanhallitus jatkaa vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2027-2028 taloussuunnitelman käsittelyä kunnanjohtajan edellisessä kokouksessa tekemän esityksen pohjalta.**

Päätös **Asiasta käydyn keskustelun aikana Kari Nenonen ehdotti, että taloussuunnitelmavuosille tehdään seuraavat muutokset: toimintakulut vuodelle 2027 lasketaan 8,1 miljoonaan ja vuodelle 2028 8 miljoonaan euroon. Tämä säästötavoite jaetaan tasaisesti toimialoille. Ehdotus raukesi kannattamattomana.**

Keskustelun päätteeksi kunnanjohtaja teki liitteessä esitetyt muutokset vuoden 2026 talousarvioehdotukseensa. Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti kunnanjohtajan muutosesitykset.

Kunnanhallitus hyväksyi osaltaan talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2027-2028 sekä päätti esittää sen kunnanvaltuustolle hyväksyttäväksi.

Merkitään, että
- *kunnanhallitus piti kokoustauon klo 18.10-18.15*
- *kunnanhallituksen jäsen Kari Nenonen jätti eriävän mielipiteen (liitteenä).*

Kunnanvaltuusto 11.12.2025 § 71

143/02.02.00/2025

Päätösehdotus **Kunnanvaltuusto hyväksyy liitteenä olevan vuoden 2026 talousarvion ja taloussuunnitelman 2027 -2028.**

Päätös

Asiasta käydyn keskustelun aikana Kari Nenonen ehdotti, että talousuunnitelmavuosille 2027-2028 tehdään seuraavat muutokset: toimintakulut vuodelle 2027 lasketaan 8,1 miljoonaan ja vuodelle 2028 8 miljoonaan euroon. Ehdotus raukesi kannattamattomana.

Kunnanvaltuusto hyväksyi yksimielisesti talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2027-2028 sekä valtuutti kunnanjohtajan tekemään talousarvoon 2026 ja taloussuunnitelmaan 2027-2028 teknisluontoisia korjauksia.

Täytäntöönpano

Esihenkilöt